

**O‘ZBEKISTONNING MARKAZIY OSIYO DAVLATLARI BILAN
SAVDO-IQTISODIY VA INVESTITSIYAVIY HAMKORLIKNI
RIVOJLANTIRISH – TARAQQIYOT OMILI**

Botirov Islombek Ulug‘bek o‘g‘li
Qarshi muhandislik – iqtisodiyot instituti
Iqtisodiyot fakulteti talabasi
E-mail: botirovislombek99@gmail.com

ANNOTATSIYA

O‘zbekistonning jahon iqtisodiy tizimiga integratsiyalashuvini kengaytirish iqtisodiyotda davom etayotgan tarkibiy o‘zgarishlarning muhim elementi bo‘lib barqaror iqtisodiy rivojlanish uchun muhim zamin bo‘lib xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: Investitsiya, eksport-import, logistika, kooperatsiya, integratsiyalashuv.

ABSTRACT

Expanding the integration of Uzbekistan into the world economic system is an important element of ongoing structural changes in the economy and serves as an important basic for sustainable economic development.

Key words: Investment, export-import, logistics, cooperation, integration.

Xorijiy davlatlar, xalqaro ekspertlar Markaziy Osiyo davlatlarining tashqi siyosatdagi ustuvor yo‘nalishlari faollashganini Shavkat Mirziyoyev O‘zbekiston prezidenti sifatida ish boshlagan davr bilan bog‘lashadi. Bu jarayonda O‘zbekiston yetakchisining amaliy harakatlari va tashabbuslari muhim ahamiyat kasb etayotgani e‘tirof etiladi. Darhaqiqat, davlatimiz rahbarining qo‘shni mamlakatlar bilan do‘stona munosabatlarni mustahkamlash yo‘lida yuritayotgan tashqi siyosati, avvalo, mintaqada barqarorlik va xavfsizlikni ta‘minladi. Bu, o‘z navbatida, O‘zbekiston, shuningdek, mintaqamizning investitsion jozibadorligiga yo‘l ochdi.

Prezidentimizning Oliy Majlisga so‘nggi murojaatnomasining tashqi siyosat bo‘limida Markaziy Osiyo davlatlari bilan hamkorlik masalasiga alohida e‘tibor

qaratildi. Davlat yetakchisi tashqi siyosatimizning ustuvor yo‘nalishi bo‘lgan Markaziy Osiyo davlatlari bilan ko‘p asrlik do‘stlik va yaxshi qo‘shnichilik, strategik sheriklik va o‘zaro ishonch ruhidagi aloqalarimizni yanada mustahkamlash alohida e‘tiborda bo‘lishini ta’kidladi. Shunisi ahamiyatliki, davlatimiz rahbari ilk xorijiy tashriflarini 2017 yilning mart oyida Markaziy Osiyo davlatlaridan boshladi: avval Turkmaniston va Qozog‘iston, so‘ng Qirg‘iziston va Tojikistonga tashriflar amalga oshirildi. Ushbu tashriflar chog‘ida biznes forumlar o‘tkazilib, savdo-iqtisodiy va investitsiyaviy hamkorlik bo‘yicha hukumatlararo bitimlarning salmoqli paketlari imzolandi. Bu esa O‘zbekiston va Markaziy Osiyo davlatlari o‘rtasidagi o‘zaro savdo-sotiq, kooperatsion aloqalarni rivojlantirishga xizmat qildi. Bundan tashqari, qo‘shni davlatlarning O‘zbekiston bilan chegaradosh hududlari o‘rtasida to‘g‘ridan-to‘g‘ri aloqalar o‘rnatish va mintaqaviy iqtisodiy forumlar o‘tkazish amaliyoti yo‘lga qo‘yildi.

Markaziy Osiyo davlatlari rahbarlarining O‘zbekistonga javob tashriflari esa ko‘p tomonlama hamkorlik poydevorini yanada mustahkamladi hamda iqtisodiy va investitsiyaviy hamkorlik yo‘nalishlarini kengaytirdi. Ushbu tashriflar chog‘ida sanoat kooperatsiyasi yo‘li bilan hamkorlikni yanada chuqurlashtirish, yirik investitsiya loyihalarini birgalikda amalga oshirish va qo‘shma ishlab chiqarish obyektlarini yaratish bo‘yicha kelishuvlarga erishildi.

Ta’kidlash joizki, O‘zbekiston uchun ishonchli va xavfsiz transport yo‘nalishlarini yo‘lga qo‘yish o‘ta muhim masala. Chunki mahsulotlarni ochiq dengiz portlariga yetkazib berish uchun yuk tashuvchilarimiz istalgan yo‘nalishda kamida ikkita mamlakat hududini kesib o‘tishi kerak bo‘ladi. O‘zbekistonning geografik jihatdan Markaziy Osiyo markazida joylashuvi mintaqadagi savdo-sotiq doirasida tovarlarni qo‘shni mamlakatlar bozorlariga qisqa yo‘nalishlar bilan yetkazib berish va transport xarajatlarini minimallashtirishga yo‘l ochadi. Bu esa mahalliy mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshiradi va eksport hajmini ko‘paytirish uchun qulay imkoniyatlarni taqdim etadi.

O‘zbekiston va markaziy Osiyo davlatlari o‘rtasida mintaqalararo hamkorlikni amalga oshirishning ijobiy jihatlari quyidagilardan iborat:

- yirik investitsiya loyihalarini amalga oshirish, hududiy klaster, savdo zonalarini tashkil etish;
- yuqori texnologiyali faoliyat turlarini (mashinasozlik, farmasevtika, asbobsozlik, axborotlashtirish va aloqa) rivojlantirish va amalga oshirishda tuman va shaharlarda sanoatni rivojlantirish maqsadida hududlarga investitsiya resurslarini jalb qilish;
- mahalliy mahsulotlar, masalan, to‘qimachilik mahsulotlar uchun o‘z brendini shakllantirish, Markaziy osiyo savdo uylari va markazlarini tashkil etish;
- mahalliy mahsulotlarning tashqi bozorlarga, xususan, Markaziy osiyo mamlakatlariga, erkin savdo zonalarini to‘g‘risida bitimlarni amalga oshirish doirasida chiqarish;
- ta‘lim, sog‘liqni saqlash, biznesni rivojlantirish va investitsion jozibadorlikni oshirish sohasida tajriba almashish, ilg‘or texnika va texnologiyalar ishlab chiqarishga jalb etish;

- mahalliy quvvatlar va resurslarga asoslangan qo‘shma loyihalar orqali uzoq va chegara hududlarni (qishloq joylarini) rivojlantirish va boshqalar.

Birinchidan, ishlab chiqarishni joylashtirish (paxta-to‘qimachilik va agrosanoat klaster) zamonaviy shakllarini joriy etish asosida qayta ishlab chiqarishni chuqurlashtirishga qaratilgan davlat sanoat siyosati iqtisodiyotning xomashyoga yo‘naltirilgan ixtisoslashuvini kamaytirish va tayyor mahsulotlar (qishloq xo‘jaligi mahsulotlari, tayyor meva va sabzavot, go‘sht va sut mahsulotlari, to‘qimachilik, farmasevtika, va hokazo) eksport salohiyatini oshirish uchun zaxira ekanligini ta‘kidlash lozim.

Ikkinchidan, O‘zbekiston yo‘lovchilar va yuklarni transchegaraviy tashishni yanada rivojlantirish uchun yetarli darajada rivojlangan transport infratuzilmasiga ega. Markaziy Osiyo davlatlarini birlashtirivchi va tashqi bozorlarga chiquvchi eng muhim transport yo‘laklarini barpo etish va modernizatsiya qilish loyihalarini amalga oshirish, transport logistikasini rivojlantirish xarajatlarini kamaytiradi, mamlakatlar

o‘rtasidagi savdoni oshiradi va Buyuk ipak yo‘li bo‘ylab turizmni rivojlantirish istiqbollari ochadi.

Uchinchi, aholi nisbatan zich joylashgan hudud va mehnat resurslarining mavjudligi bilan ajralib turadigan O‘zbekiston uchun aholining faol mehnat migratsiyasi dolzarb muammo bo‘lib qolmoqda.

To‘rtinchi, Markaziy Osiyo mintaqalarining umumiy muommasi suv-energetika resurslaridan oqilona foydalanish va ekologik vaziyatni barqarorlashtirishdir.

Xulosa o‘rnida qayd etish mumkinki, O‘zbekiston yuritayotgan ochiq va o‘zaro manfaatli hamkorlik siyosati Markaziy Osiyo mamlakatlarida qo‘llab-quvvatlanmoqda. Qo‘shni davlatlar O‘zbekistonning ishonch va yaqin qo‘shnilik muhitini yaratishga qaratilgan sa‘y-harakatlarini yuqori baholamoqda, Markaziy Osiyo davlatlari mintaqani barqaror, xavfsiz, hamkorlikda gullab-yashnagan makonga aylantirishga tayyorliklarini izhor qilmoqda. Bu esa mintaqa davlatlari iqtisodiyotlarning tezkor taraqqiyotiga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

- 1) O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida” gi PF-4947-son Farmoni O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2017-y, 6-son, 70-modda
- 2) O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi tomonidan tayyorlangan 2016-2021 yillar bo‘yicha “Eksport, Import” statistik to‘plami.
- 3) Ishlab chiqarishni oqilona joylashtirish va mintaqalar iqtisodiyotini diversifikatsiyalashning metodologik asoslarini takomillashtirish mavzusidagi ilmiy-tadqiqot ishlari bo‘yicha hisobot, Prognozlashtirish va makroiqtisodiy tadqiqotlar institute, 2017-y.
- 4) Vaxobov A.V., Xojibakiev Sh.X., Mo‘minov N.G. “Xorijiy investitsiy O‘quv qo‘llanma.- T.: Moliya, 2010.-328 b.